

Sygn. akt **II AKa 145/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Mania (spr.)
Sędziowie:	SA Bogumiła Metecka-Draus SA Stanisław Stankiewicz
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Kaczmarek

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej Szczecin – Zachód w Szczecinie Izabeli Mizury- Gienas
po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2017 r.

sprawy **P. H.**

oskarżonego z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 19 czerwca 2017 r., sygn. akt III K 273/16

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. Ś. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych z VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym

III. zwalnia oskarżonego w całości od ponoszenia kosztów sądowych związanych z postępowaniem odwoławczym.

SSA Stanisław Stankiewicz SSA Andrzej Mania SSA Bogumiła Metecka-Draus

Na podstawie art. 457 § 2 k.p.k. w zw. z art. 423 § 1a k.p.k., Sąd Apelacyjny ograniczył niniejsze uzasadnienie wyroku do odniesienia się jedynie do apelacji obrońcy oskarżonego P. H., który złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia.

Sygn. akt: II AKa 145/17

UZASADNIENIE

P. H. został oskarżony o to, że:

w dniu 2 lipca 2016 r. w P., będąc uprzednio skazanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 24.08.2010 r., sygn. akt VII K 190/10 za czyn z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 158

§ 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 3 lat pozbawienia wolności, którą to karę odbywał w okresie od 25 października 2009 r. do dnia 25 października 2012 r., działając z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia A. Ł., zadał sześć ciosów nożem w okolice szyi, klatki piersiowej i brzucha co spowodowało następujące obrażenia: na przedniej stronie szyi smugowate otarcie naskórka przebiegające w kierunku obojczyka po stronie prawej o łącznej długości 70 mm i kończące się drobną raną kluto-ciętą o wymiarach 11x5 mm; ranę kluto-ciętą po stronie lewej klatki piersiowej poniżej brodawki sutkowej bardziej bocznie o wymiarach 29x15 mm w odległości około 15,5 cm od linii środkowej ciała i 126 cm od podstawy ciała, dochodzącą do jamy opłucnej lewej, płatu dolnego lewego płuca i serca na wysokości lewej komory drążącą do lewej komory; ranę kluto-ciętą w linii środkowej brzucha o wymiarach 29x15 mm w odległości 118 cm od podstawy, drążącą do jamy ciała, o nieokreślonej głębokości; ranę kluto-ciętą w okolicy podbrzusza po stronie lewej w pobliżu talerza biodrowego o wymiarach 40x11 mm w odległości około 104 cm od podstawy ciała i 13 cm od linii środkowej ciała; powierzchniowe rany typu klutego na bocznej lewej stronie klatki piersiowej o wymiarach 10x2 mm i 6x2 mm zlokalizowane w linii pachowej środkowej; przy czym w wyniku niewydolności krążeniowej będącej skutkiem wyżej opisanej rany kluto – ciętej serca z masywnym krwotokiem od lewej jamy opłucnej A. Ł. zmarł,

tj. o czyn z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 19 czerwca 2017 r. sygn. akt III K 273/16:

1. P. H. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa i za przestępstwo to, na podstawie art. 148 § 1 k.k., wymierzył mu karę 15 (piętnastu) lat pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 62 k.k., orzekł system terapeutyczny wykonania kary pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 63 § 1 k.k., na poczet orzeczonej kary zaliczył okres tymczasowego aresztowania od dnia 2 lipca 2016 roku godzina 13:30;
4. zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych.

Apelacje od powyższego wyroku w zakresie orzeczenia o karze wywiedli: prokurator oraz obrońca oskarżonego.

Prokurator zarzucił rażącą niewspółmierność (łagodność) kary orzeczonej wobec P. H. wyrażającą się w nienależytym uwzględnieniu przez Sąd rzeczywistego stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu oraz wagi okoliczności obciążających i w konsekwencji przyjęcie, iż orzeczenie względem wspomnianego kary 15 lat pozbawienia wolności jest współmierne, podczas gdy za współmierną do stopnia społecznej szkodliwości oraz wagi popełnionego czynu uznać należy karę 25 lat pozbawienia wolności, jako spełniającą cele zapobiegawcze i wychowawcze względem oskarżonego, jak również potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa,

Podnosząc powyższy zarzut prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec P. H. za zarzucany mu czyn kary 25 lat pozbawienia wolności, w pozostałej części wyrok pozostawiając bez zmian.

Natomiast obrońca oskarżonego zarzuciła wyrokowi: rażącą niewspółmierność (surowość) kary wymierzonej oskarżonemu przy zastosowaniu wadliwych kryteriów jej wymiaru.

Podnosząc powyższe, skarżąca wniosła o zmianę orzeczenia w zaskarżonej części przez złagodzenie wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd orzekający jest wprawdzie uprawniony do wymierzania kary wedle swego uznania, niemniej jednak może to uczynić jedynie w granicach przewidzianych przez ustawę, zatem uwzględniając dyrektywy sądowego wymiaru kary określone w art. 53 § 1 i 2 k.k., tj. dyrektywę współmierność kary do stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, cele zapobiegawcze i wychowawcze jakie kara ma osiągnąć wobec sprawcy (prewencja indywidualna) oraz potrzeby w zakresie prawidłowego kształtowania

świadomości prawnej społeczeństwa (prewencja ogólna). Art. 53 § 1 k.k. pozostawiając do uznania sądu wybór właściwej co do rodzaju i wysokości kary dla danego przypadku od sądu orzekającego wymaga dokonania m.in. oceny stopnia szkodliwości społecznego czynu, popełnionego konkretnie, w konkretnych okolicznościach i przez konkretnego sprawcę. Oczekuje się też od niego – jak słusznie zauważył to już Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 1.01.1991 r., sygn. II AKr 7/90 (KZS 1991 z. 1, poz. 29) – „podania jakie okoliczności i dlaczego uznaje się za obciążające, a jakie za łagodzące, w jaki sposób poszczególne okoliczności karę kształtują, jaki mają wpływ na jej wymiar i w ostateczności dlaczego orzeczono karę taką a nie inną”. Temu zaś uzasadnienie wyroku niewątpliwie czyni zadość. Wynika zaś z niego, że P. H. znajdując się w stanie nietrzeźwości, w warunkach recydywy, przy użyciu noża dopuścił się zabójstwa A. Ł.. Na korzyść zaś oskarżonego sąd I instancji poczytał fakt, iż denat w przeszłości dokonywał czynów krzywdzących na szkodę oskarżonego, a u podstaw czego leżał związek tego ostatniego z A. G., która wcześniej pozostawała w związku z denatem, a co doprowadziło wręcz do tego, że oskarżony „obawiał się przechodzenia w pobliżu miejsc przebywania A. Ł.”. Tego ostatniego nie można jednak przeceniać, jakkolwiek oczywistym jest, że rola A. G. – umownie określając – w rozważanym przestępstwie była niepoślednia. Oskarżony z jednej strony był bowiem o nią zazdrosny, z drugiej ta, cytując za sądem I instancji podlegała „do działania przeciwko A. Ł., co nie oznacza oczywiście podlegania do zabójstwa”. W żaden sposób nie usprawiedliwia to też – jak słusznie zresztą zauważa sąd I instancji – czynu polegającego na zabójstwie. Wymiar kary odnosi się bowiem przede wszystkim do czynu oskarżonego, bo prawo karne jest „prawem czynu”. Okoliczności mające wpływ na wymiar kary należy przy tym oceniać we wzajemnym powiązaniu, dbając o zachowanie należytych proporcji każdej z nich. Stopień społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonego jest zaś bezspornie znaczny. Wyraża on łączną miarę jego czynu, obejmującą jego elementy przedmiotowe (rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu) i podmiotowe (rodzaj zamiaru, motywy i pobudki działania sprawcy). W owej szkodliwości praktycznie wyraża się zaś przede wszystkim zniszczenie życia ludzkiego, będącego dobrem samym w sobie, dobrem najwyższym, a i ogół strat materialnych i krzywd moralnych doznanych przez osoby, którym denat był bliski. Ocena podmiotowa z kolei wyraża sposób działania sprawcy, wskazujący – wraz z motywacją czynu – na stopień nasilenia złej woli sprawcy względem norm prawnych. Uwzględniając zaś te okoliczności oznacza to, że wymierzona P. H. kara 15 lat pozbawienia wolności została ukształtowana prawidłowo. Oczywiście jest też, że nie przekracza ona stopnia winy oskarżonego, niewątpliwie także wysokiego. W czasie czynu oskarżony P. H. nie miał bowiem ani zniesionej zdolności rozumienia znaczenia czynu i kierowania swoim postępowaniem, ani też ograniczonej. Rozpoznano u niego – jak wynika z opinii sądowno-psychiatrycznym z dnia 10 sierpnia 2016 r. – jedynie osobowość nieprawidłową – z przewagą cech dysocjalnych takich jak: „spłylenie uczuciowości wyższej, obniżone poczucie winy i wstydu, postawa nieodpowiedzialności i lekceważenia norm i reguł społecznych, egocentryzm, niezdolność przewidywania skutków własnego postępowania oraz wysuwania wniosków z przeszłych doświadczeń, recydywa czynów karalnych, skłonność do zachowań impulsywnych, agresywnych”, a także uzależnienie mieszane (głównie od alkoholu i amfetaminy) (k. 180-185).

Orzeczona kara w wystarczającym też niewątpliwie stopniu czyni zadość celom zapobiegawczym i wychowawczym jakie kara winna osiągnąć w stosunku do skazanego. Prewencja indywidualna nie przesądza przy tym liberalizmu przy orzekaniu kary, jak można by sądzić po apelacji skarżącej. Nie można tu też zapominać, że oskarżony jest osobnikiem zdemoralizowanym i to w wysokim stopniu. Wskazuje na to bezspornie jego dotychczasowa droga życiowa i przeszła karalność sądowa, a także negatywna opinia środowiskowa. Także zresztą charakter i rodzaj popełnionego i przypisanego P. H. czynu jest tu, a co podkreślić należy, jednym z wyznaczników stopnia jego demoralizacji i jego przejawem. Popełniając przypisany czyn oskarżony miał 1,25 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, co odpowiada 2,60 ‰ alkoholu we krwi. Oskarżony zresztą – jak wynika z przywołanej wyżej opinii sądowno-psychiatrycznym – generalnie nadużywa alkoholu. „Potwierdza obecność ciągów opilczych, konieczność klinowania co świadczy o obecności głodu alkoholowego i objawów zespołu abstynencyjnego”. Nie trzeba zaś nikogo przekonywać, że spożycie alkoholu i to w tak znacznej dawce zazwyczaj wywołuje pobudki błahę, rozluźnia hamulce moralne, zwiększa zuchwalstwo i zmniejsza obawę przed odpowiedzialnością za popełnione przestępstwo. Powyższe wymaga zatem właściwej i stosownej reakcji. Orzeczona wobec P. H. kara w pełni również czyni zadość potrzebom w zakresie prawidłowego kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Te są zaś podyktowane potrzebą przekonania społeczeństwa o nieuchronności kary za naruszenie dóbr chronionych prawem i nieopłacalności zamachów na

te dobra, wzmoczenia poczucia odpowiedzialności, ugruntowania poszanowania prawa i wyrobienia właściwego poczucia sprawiedliwości oraz poczucia bezpieczeństwa. Nie są oczywiście równoznaczne z wymaganiem wymierzania wyłącznie surowych kar, acz jej nie wykluczają. Oznaczają jednak przede wszystkim potrzebę wymierzenia kar, które odpowiadają społecznemu poczuciu sprawiedliwości, dają gwarancję skutecznego zwalczania przestępczości oraz tworzą atmosferę zaufania do obowiązującego systemu prawnego. Temu zaś wymierzona P. H. kara 15 lat pozbawienia wolności niewątpliwie czyni zadość. Do tego dodać należy, iż kara jest również jednym z ważnych środków zwalczania przestępczości, tak w sensie jej funkcji odstraszałej, jak i w zakresie kształtowania społecznie pożądanego postaw. Chodzi tu zaś przede wszystkim o to, aby nawet osoby skazane wdrażać do poszanowania zasad współżycia społecznego oraz do przestrzegania porządku prawnego i tym samym przeciwdziałać powrotowi do przestępstwa. Orzeczona do oskarżonego P. H. kara te cele i funkcje niewątpliwie spełnia. Nie ma zatem racjonalnych powodów, aby ją obniżyć.

Kończąc zaś stwierdzić należy, że rażąca surowość kary zachodzi jedynie wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica (dysproporcja) pomiędzy sumą kar zasadniczych i środków karnych, orzeczonych przez sąd I instancji, a karą jaką należałoby sprawcy wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw sądowego wymiaru kary określonych w art. 53 k.k. Ma zatem miejsce jedynie wówczas, gdy nie uwzględnia właściwie stopnia społecznej szkodliwości czynu i realizuje przesadnie cele kary w zakresie jej społecznego oddziaływania oraz cele zapobiegawcze i wychowawcze, jakie ma ona osiągnąć w stosunku do skazanego. Praktycznie zachodzi wtedy, gdy orzeczona kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno istotnych okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy – innymi słowy, gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą. Tego zaś w przypadku kary orzeczonej wobec P. H. żadną miarą przyjąć nie sposób. Wymierzając bowiem karę 15 lat pozbawienia wolności sąd I instancji na korzyść oskarżonego uwzględnił i to w maksymalnym niewątpliwie stopniu istniejące okoliczności łagodzące, w tym eksponowane apelacją obrońcy „zrozumienie dla zachowania sprawcy” „z punktu widzenia moralnego i społecznego”, czego jednak nie sposób przeceniać. Brak zatem racjonalnych powodów, aby orzeczoną karę w najmniejszym choćby stopniu złagodzić. Nie sposób bowiem o niej powiedzieć, że jest ona karą rażąco niewspółmiernie surową (a także rażąco niewspółmiernie łagodną). Jest to bowiem kara sprawiedliwa i jako taką należało ją zaaprobować.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny, podziеляjąc zasadność wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 19 czerwca 2017 r., sygn. akt III K 273/16, w tym wysokość orzeczonej wobec P. H. kary 15 lat pozbawienia wolności i nie znajdując żadnych podstaw do uwzględnienia wywiedzionych apelacji, w tym apelacji obrońcy – na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. – zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

O zwolnieniu oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jedn. Dz. U. 1983 Nr 49, poz. 223 z późn. zm.), natomiast o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej mu w postępowaniu odwoławczym zgodnie z § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 17 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2016.1714).

Bogumiła Metecka-Draus Andrzej Mania Stanisław Stankiewicz